

תפ"ח 44290/07/22 - מדינת ישראל נגד יזהר אמסלם

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 44290-07-22 מדינת ישראל נ' אמסלם

לפני
כבוד השופטת גילת שלו - אב"ד
כבוד השופטת דינה כהן
כבוד השופט איתי ברסלר-גונן
בעניין: המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אסף בר יוסף
נגד
יזהר אמסלם
הנאשם
ע"י ב"כ עו"ד נעם בונדר

גזר דין

השופט איתי ברסלר-גונן

ההרשעה ונסיבות המקרה

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב האישום המתוקן, בעבירה של רצח באדישות, לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 [להלן: "חוק העונשין"].

מכתב האישום המתוקן עולה כי בין הנאשם לש' [להלן: "המנוח"] היכרות המוקדמת לאירוע ושניהם התגוררו במועד הרלוונטי באתר קרוואנים "חוף מפרץ השמש" באילת. בתאריך 22.6.2022 הזמין המנוח את הנאשם לצלות איתו בשר על האש במתחם בו הוא מתגורר [להלן: "המתחם"], באוטובוס שהוסב למגורים [להלן: "האוטובוס"]. הנאשם נענה להזמנת המנוח, והחל מהשעה 18:54 או בסמוך לכך ישבו השניים יחד במתחם מגוריו של המנוח, צלו בשר, שתו אלכוהול ושמעו מוזיקה, כאשר בחלק מהזמן ישב עימם גם אדם נוסף [י.א.].

לקראת השעה 22:00 או בסמוך לכך הגיע ל', חברו של הנאשם, לכיוון המתחם. כשהיה ל' במרחק מספר מטרים מהמתחם, קם אליו המנוח בצורה תוקפנית, נצמד אליו ושאל אותו "מה אתה עושה פה למה אתה בא לפה?" או מילים דומות לכך. הנאשם קם להפריד בין המנוח ל' ושאל את המנוח למה הוא מתנהג כך לאדם שבא להגיד שלום. בתגובה, דחף המנוח את הנאשם והתקרב שוב ל', וכשחזר הנאשם בשנית להפריד בין המנוח ל', דחף אותו המנוח שוב.

לאחר מכן, ל' עזב את המקום ואילו הנאשם, שכעס על מעשיו של המנוח, הלך לקרוואן בו הוא מתגורר [להלן: "הקרוואן"], נטל סכין מטבח שאורך הלהב שלה כ-20 ס"מ [להלן: "הסכין"] והתיישב ליד שולחן זכוכית שהיה בקרוואן. בשעה 22:06 או בסמוך לכך, קרא המנוח לנאשם וביקש ממנו שיגיע אליו למתחם. בעקבות קריאתו של המנוח הלך הנאשם למתחם כשהוא אוחז בסכין בצמוד לידו והתיישב מול המנוח ליד שולחן שהיה במתחם. המנוח פנה אל הנאשם ואמר לו "מה הבעיה שלך מה הרעש שאתה עושה", או במילים דומות לכך, ובתגובה ענה לו הנאשם כי הוא

לא יכול להיות חבר שלו כיוון שהמנוח אינו מכבד אותו ואת חבריו; כאשר בכל אותה העת אחז הנאשם את הסכין בידו, כשהיא גלויה לעיני המנוח. בתגובה לדברי הנאשם, אמר המנוח לנאשם לבוא עם הסכין שלו אל מאחורי האוטובוס והשניים הלכו לשם. בעודם מאחורי האוטובוס, נצמד המנוח עם גופו לנאשם, כאשר ראשו מכוון לראשו של הנאשם בתנועה של נגיחה, ואמר לו, פעמיים, "מה אתה רוצה שאני אשבור לך את הראש" או מילים דומות לכך. הנאשם אמר למנוח "אני לא אריב איתך פה, תעשה מה שאתה יודע ואני אעשה מה שאני יודע" או מילים דומות לכך, והלך לכיוון הקרוואן כשהסכין בידו, והמנוח חזר למתחם. בהגיעו לקרוואן, נעל הנאשם נעליים, התקשר לגרושתו ואמר לה: "יש לי פה בעיה, או שהוא הורג אותי או שאני אותו", כשהוא מתכוון בדבריו למנוח והסכין עודנה בידו.

כשעה לאחר מכן, בשעה 22:59 או בסמוך לכך, קם המנוח ממקום מושבו במתחם והלך לכיוון הקרוואן של הנאשם שאחז עדיין בסכין. בהגיעו אל הנאשם, שעמד מחוץ לקרוואן, אמר המנוח לנאשם: "בוא עם הסכין שלך אני שובר לך את הראש" או מילים דומות לכך, נצמד עם ראשו לראשו של הנאשם כשידיו מאחורי גופו. בתגובה, הרים הנאשם את הסכין ודקר פעם אחת את המנוח בצד שמאל של חזהו, וזאת כשהוא שווה נפש לאפשרות גרימת מותו של המנוח [להלן: "הדקירה"].

כתוצאה מהדקירה, הלך המנוח מספר צעדים לאחור כשהוא אוחז בחזהו, החל לחרחר והתמוטט על גבו. למראה המנוח מחרחר, רץ הנאשם לאוהל סמוך בו מתגורר חברו א' ואמר לו "תזמין אמבולנס, ש' קיבל דקירה קטלנית". מיד לאחר מכן, רץ הנאשם אל חוף הים הסמוך למקום, והשליך את הסכין עמה דקר את המנוח אל המים על מנת להעלימה.

מותו של המנוח, שנקבע במקום, נגרם כתוצאה מפצע דקירה בבית החזה משמאל, עם פגיעה בלב, בכבד ובדופן הקדמית של וריד שער הכבד שגרם לאיבוד דם נרחב.

2. ביום 16.4.2023, הציגו הצדדים הסדר טיעון, במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, ללא הסכמה לעניין העונש, והדין נדחה לשם קבלת תסקיר לגבי הנאשם ותסקיר אודות משפחת המנוח.

תמצית הראיות וטיעוני הצדדים לעונש

תמצית תסקיר משפחת המנוח

3. לתיק הוגש תסקיר נפגע עבירה לגבי משפחת המנוח, ומפאת צנעת הפרט לא יפורט כל הכתוב בו. התסקיר מבוסס על פגישות עם אביו של המנוח, שתי אחיותיו ואחיו, ועולה ממנו תמונת נזק קשה ומורכבת, כשברקע לכך הפתאומיות והאכזריות בה נהג הנאשם כלפי המנוח, באירוע סתמי וחסר משמעות שהפך לטראגי וקטלני.

בני משפחת המנוח תיארו את משפחתם כחמה ומגובשת ואת המנוח כאדם נורמטיבי, אהוב ומקובל. אם המשפחה נפטרה לפני כ- 16 שנים ובני המשפחה חשו אחריות כלפי המנוח. תואר בתסקיר כי המנוח חי הרבה שנים בחו"ל אך שמר על קשר קרוב עם אחיו ואחיותיו; וחזר לארץ לפני כארבע שנים ומחודש פברואר 2022 (4 חודשים לפני הרצח) התגורר באילת באוטובוס שאותו הפך ליחידת דיור.

המנוח תואר על ידי משפחתו כאדם בעל "לב זהב" שנתן והקריב מעצמו. הם שיתפו כי בליל הרצח אחיו של המנוח גילה על האירוע ברשתות החברתיות וסיפר כי "הרגשתי דקירה בלב והבנתי שמהו איום קרה" ונסע ישירות למקום, ראה

התאספות אנשים וכוחות הצלה ואת אחיו המנוח שרוע על הרצפה. האח מתאר כי היה בהלם טוטאלי בסיטואציה קשה לעיכול, וכי הוא זה שהתקשר באמצע הלילה וסיפר לאחיו כי אחיהם מת.

בחלוף מעל לשנה מאז האירוע, בני המשפחה מתקשים עדיין להכיל את משמעות האבדן של המנוח, שהיה משמעותי בחיי כל אחד מהם בדרכו. בני המשפחה תיארו כי מאז הרצח פורק ה"ביחד" של המשפחה, ואת מקומו תפסו תחושות של ריחוק ותלישות, השכול ניכר במפגשים ביניהם, והם נמנעים לשתף אחד את השני בתחושות כדי לא להכאיב זה לזה. צוין כי בני המשפחה נאלצים להתמודד עם שאלות מביכות לצורך טיהור תדמית המנוח והמשפחה כולה. כל אחד מבני המשפחה מתמודד באופן שונה עם האובדן אך כולם מתארים התדרדרות במצבם הנפשי והבריאותי והתמודדות עם סבל יומיומי וכאב שלא מרפה מהם. רק שניים מבני המשפחה מצויים בטיפול, והיתר מתקשים לגעת ברגשותיהם.

תחום נזק משמעותי של הפגיעה מתבטא בכך שעל אף הקרבה הפיזית, קיימים ריחוק רגשי וחוסר יכולת של בני המשפחה לשתף בסבלם מתוך חשש לקריסה והתפרקות של כל אחד מהם ושל המערכת המשפחתית. האובדן הנוכחי השיב למשפחה את תחושות האבדן של האם ממחלה ואף את נפילתו בקרב של אחיה של האם, שעל שמו קרוי המנוח. בני המשפחה חשים כי הנאשם רצח לא רק את המנוח אלא גם את המשפחה כולה, ותולים תקווה כי בית המשפט יגזור את דינו של הנאשם בהתאם לחומרת מעשיו ולהשלכות על חייהם.

הרושם הוא כי האירוע המטלטל שחוו בני המשפחה שיבש את עולמם הנפשי, האישי והמשפחתי, כמו גם התעסוקתי, והותיר אותם כואבים וסובלים. התסקיר מהווה הזדמנות של המשפחה להשמיע את קולה ולקבל הכרה בסבלה.

תמצית תסקיר שירות המבחן לנאשם

4. תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם מתאר את נסיבות חייו, לרבות הליך התבגרותו. הוא סיים 12 שנות לימוד, כשהמסגרת האחרונה בה שהה שילבה תעסוקה. הנאשם לא התגייס לצבא בשל אי התאמה. כיום הנאשם גרוש ויש לו שני ילדים בגיל העשרה. בשל צנעת הפרט לא נרחיב בנתוני האישיים של הנאשם אך נציין כי הוא מתמודד עם נכות נפשית הכוללת בין היתר דכאון, הפרעת אישיות גבולית ופוביה חברתית. הוא גם עושה שימוש לרעה באלכוהול וסמים. בשל מצבו זה הוא אינו מצליח להתמיד במסגרות תעסוקתיות ועל כן מקבל קצבה נפשית. עוד עולה כי אמנם במצבי רגיעה הנאשם איש שיחה נעים, אך קיימת אצלו נטייה להתפרצויות זעם ואלימות, על רקע חרדה מהתמודדות עם מטלות החיים ורגישות למצב משפחתי.

שירות המבחן סקר את קורות משפחתו של הנאשם, שהתייתם מאביו לפני 19 שנים ומאמו, לאחר מחלה, כחמישה חודשים לפני האירוע.

מגיל צעיר הנאשם החל להתחבר לחברה שולית, לצורך סמים ולנקוט באלימות ותוקפנות, במיוחד כלפי גורמי אכיפה. שירות המבחן סקר את ההיסטוריה העבריינית של הנאשם על רקע שימוש וסחר בסמים, היסטוריה הכוללת מעורבות בתגרות ואלימות תחת השפעת חומרים ממכרים שנטל ביחד עם תרופות פסיכיאטריות. הנאשם ניסה לטפל בעצמו ועבר הליכי גמילה בתקופות מסוימות, אולם בשל משברים רגשיים, חזר להשתמש בסמים ואלכוהול. הנאשם תיאר קושי בעיבוד מותה של אמו וצריכת תרופות בתקופה זו.

הנאשם שיתף את שירות המבחן כי שבוע קודם לאירוע נגמרו לו הכדורים שנטל לפי מרשם. הוא נעתר להזמנת המנוח שהוציא בקבוק ויסקי והגיע אליו לארוחה, שבמהלכה החל הקונפליקט ביניהם, ולדבריו חש פחד ועל כן הצטייד בסכין

מטבח בקראון שלו ובשלב מסוים הוא חש כעס וניפץ את השולחן שלו, ואז הגיע אליו המנוח ושוב נוצר קונפליקט מילולי. הנאשם תאר כי חשש לחייו, מאחר שחשש כי המנוח מחזיק נשק מאחורי גופו, ובתגובה דקר את המנוח ומיד לאחר מכן ביקש מהשכן להזמין אמבולנס.

הנאשם הביע בפני שירות המבחן צער על מעשיו ואמר שהיה מעדיף להיות במקום המנוח. הוא סבור ששתיית אלכוהול הובילה למעשה אך גם מביע געגוע לאלכוהול כדי להתמודד עם תחושות הריקנות והבדידות, ולצד זאת שיתף ברצונו בטיפול.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתמודד עם תחלואה כפולה של התמכרות לסמים ולאalkohol לצד היותו מתמודד נפש. חשיפתו בילדותו להתנהגות הוריו הביאה אותו להתנהגות פורצת חוק כדי להעלות את הדימוי העצמי שלו. צריכת האלכוהול והסמים לצד התרופות, הביאו להתנהגות אגרסיבית וקושי בשליטה עצמית, נטייה לרגזנות ולתוקפנות. שירות המבחן סבור כי הנאשם זקוק לטיפול אינטנסיבי אך בשל חומרת העבירה לא בא בהמלצה בעניינו.

תמצית הראיות וטיעוני המאשימה לעונש

5. מעבר לתסקיר משפחת המנוח, שפורט לעיל, הוגש רישומו הפלילי של הנאשם [ת/1].

בטיעוניה הכתובים לעונש עמדה המאשימה על השינויים שנערכו במסגרת תיקון 137 לחוק העונשין שעניינו הרפורמה בעבירות ההמתה, ובכלל זה רצון המחוקק להחמיר בענישה כלפי מי שגרם באדישותו למותו של אדם. המאשימה טענה לפגיעה משמעותית בערך המוגן של קדושת החיים ושלמות הגוף והבטחון במרחב הציבורי, בשים לב לנסיבות האירוע של מוות מיותר שהחל בשתיית אלכוהול, המשיך לוויכוח סתמי והסתיים במותו של אדם.

לטענת המאשימה, המקרה שלפנינו מדגים את הסיכון שבתופעת האלימות והשימוש בסכין ככלי לפתרון סכסוכים, ועוד נטען כי מעשי הנאשם כוללים לא מעט היבטים של תכנון מוקדם ולכל הפחות ניתן להגיד כי היו לו הזדמנויות רבות למנוע את הרצח, לרבות על ידי הימנעות מהמפגש ואי נטילת הסכין, כשהנאשם אף ידע כי הדברים עלולים להגיע לכדי עימות עם המנוח, ולכן נעל נעליים והתקשר לגרושתו והתריע בפניה כי "יש לי פה בעיה או שהוא הורג אותי או שאני אותו". נטען כי על אף נקודות היציאה שהיו, בחר הנאשם לא לעשות כן, וכי גם לאחר שדקר את המנוח, השליך הנאשם את הסכין עמה דקר את המנוח אל המים כדי להעלימה.

ב"כ המאשימה ציין, שהגם שאין לחד שהמנוח פעל אף הוא במידה מסויימת של אלימות כלפי הנאשם, ואף היה ליד הקרוואן של הנאשם, נצמד לראשו ואמר לו "בוא עם הסכין שלך אני שובר לך את הראש"; עדיין לא היה בכל אלה כדי להצדיק את הדרך שבה פעל הנאשם, ולו במעט.

ב"כ המאשימה הפנה לנזק החמור ביותר שנגרם למנוח, שקיפד את חייו, ואף לנזק שנגרם למשפחת המנוח כפי שפורט בתסקיר משפחת הקורבן. עוד התייחס ב"כ המאשימה במסגרת נסיבות ביצוע העבירה להשפעת האלכוהול על התנהגות הנאשם ומעשיו, וטען כי אין לראות בהשפעת האלכוהול כנסיבה מקלה אלא להיפך.

באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנה ב"כ המאשימה למספר פסקי דין ובראשם ע"פ 2079/22 **חוג'יראת נ' מדינת ישראל** [פורסם בבנו] (13.8.2023) [להלן: "**עניין חוג'יראת**"], וטען כי הרפורמה בעבירות ההמתה מכתיבה החמרה ערכית-נורמטיבית ועונשית ביחס למעשי המתה באדישות. נטען כי העונש המרבי הקבוע בצד העבירה הוא מאסר עולם,

ובהתחשב בפסיקה ובצורך להמשיך במגמת החמרה, יש לקבוע בענייננו מתחם עונש הולם שינוע בין 22 ל- 27 שנות מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

בתוך מתחם העונש ההולם, ביקש ב"כ המאשימה לקבוע כי נסיבותיו האישיות של נאשם בעבירת רצח הן בעלות משקל מוגבל. עם זאת, נטען שיש לתת משקל לקולה להודאתו של הנאשם בכתב האישום המתוקן, נטילת האחריות והחיסכון בזמן השיפוטי, כמו גם שיתוף הפעולה עם רשויות האכיפה, שהיווה נדבך משמעותי במארג הראייתי שנאסף בחקירת המשטרה. מנגד, נטען כי יש לשקול את עברו הפלילי של הנאשם הכולל הרשעות בעבירות אלימות, סמים ועוד, הגם שאלו התיישנו.

בשים לב לאמור, עתר ב"כ המאשימה לגזור את דינו של הנאשם לעונש של 24 שנות מאסר, לצד מאסר על תנאי מרתיע וכן פיצוי מרבי למשפחת המנוח.

תמצית טיעוני הסניגור לעונש

6. ב"כ הנאשם טען כי עתירתה של המאשימה לעונש אינה עומדת בקנה אחד עם פסיקת בית המשפט העליון מהעת האחרונה, לאחר כניסת הרפורמה בעבירות ההמתה לתוקף. לטענתו, הגם שקיימת מדיניות החמרה ביחס לעבירת ההריגה שקדמה לרפורמה, עדיין יש ללמוד מהפסיקה הקיימת שלפיה במקרים חמורים יותר נגזר דינם של נאשמים בעבירות רצח באדישות, לעונשים נמוכים מכפי עתירת המאשימה.

לשם תמיכתו בטיעון זה, ביקש הסניגור קודם כל לאפיין את המקרה שלפנינו ככזה שאינו חד כיווני מצדו של הנאשם. לטענת הסניגור, עולה מכתב האישום כי לאורך כל הדרך, המנוח התנהג בצורה אלימה, פיזית ומילולית, גם כלפי הנאשם וגם כלפי אדם נוסף, וכי לאחר שהנאשם עזב את הזירה, היה זה המנוח שהכניסו שוב לזירה, איים עליו ותקף אותו, כשהוא נצמד אליו; ואף לאחר שהנאשם עזב בשנית את הזירה הוא שוב הוכנס אליה ע"י המנוח, ששוב איים על הנאשם ותקף אותו. לטענת הסניגור, התנהלותו של המנוח מצביעה על כוונה אלימה מצדו והנאשם שחש, פעל כפי שפעל. מכאן, טען הסניגור כי למנוח יש תרומה משמעותית להולדת האירוע, להתפתחותו ולהסלמתו ויש לתת לכך משקל, לכל הפחות לעניין הקרבה לסייג של הגנה עצמית או קיומו של קנטור.

הסניגור הציג פסיקה מטעמו וטען כי המקרה שלפנינו חמור פחות מהמקרה שנדון בע"פ 4137/22 **טאוויסיט נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (2.7.2023) [להלן: "**עניין טאוויסיט**"], בו נקבע מתחם עונש הולם שבין 16 ל- 22 שנות מאסר ונגזר עונש של 17 שנות מאסר, במקרה של אלימות הדדית קודם לדקירת המנוח, והדקירה היתה לאחר שהאלימות ההדדית הסתיימה והניצים הופרדו, והנאשם שם לא ניסה להזעיק עזרה; לטענת הסניגור, בענייננו לא קדמה לדקירה אלימות מצד הנאשם אלא דווקא מצד המנוח, שאף איים ברצח על הנאשם, נצמד אליו עם הראש שלו ואמר את מה שאמר, וכי הנאשם ניסה להזעיק עזרה לאחר הדקירה ובכך צמצם את יסוד האדישות ביחס לתוצאה. עוד טען הסניגור כי המקרה שלפנינו פחות חמור גם מזה שנדון בע"פ 2654/22 **מדינת ישראל נ' דיסלבסקי** [פורסם בנבו] (6.12.2022), שם נקבע מתחם עונש הולם שבין 20 ל- 24 שנות מאסר למי שרצח באכזריות באמצעות מכות ידיים ורגליים אדם שהסתובב לידו.

הסניגור הפנה לפסקי דין נוספים מהעת האחרונה, בהם נקבעו מתחמי ענישה נמוכים יותר: כך הפנה למשל לע"פ 5806/22 **מדינת ישראל נ' גריפאת** [פורסם בנבו] (20.11.2022) שם נקבע מתחם עונש הולם בין 9 ל- 15 שנות

מאסר והסנגור טען כי המקרה שלפנינו פחות בחומרתו. עוד ביקש הסנגור ללמוד מע"פ 3187/21 **אלקאדי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (21.8.2022) וטען כי בנסיבות חמורות יותר [לטענתו] נקבע מתחם עונש הולם שבין 18 ל- 26 שנות מאסר והוטל עונש של 20 שנים.

הסנגור הפנה אף הוא לעניין **חוג'יראת**, אך טען כי מדובר באירוע חמור יותר מענייננו, שבו נקבע כי מעשיו של אותו נאשם היו ברף גבוה של עבירת רצח באדישות ובכל זאת נקבע מתחם ענישה שבין 18 ל- 25 שנות מאסר ונגזר דינו של הנאשם ל- 22 שנות מאסר בפועל. לטענת הסנגור, לא סבירה עתירת המאשימה בענייננו לעונש חמור יותר מזה שנגזר על **חוג'יראת**.

הסנגור התייחס לפסיקה נוספת שהציגה המאשימה ביחס למקרים שעדיין תלויים ועומדים בערכאת הערעור [תפ"ח (ב"ש) 44105-09-19 **מדינת ישראל נ' סמורז'בסקי** ותפ"ח (ב"ש) 58841-11-19 **מדינת ישראל נ' אשטה**], ולטענתו ממילא אף הם חמורים מענייננו.

בסיום ניתוח הפסיקה, טען הסנגור כי מתחם העונש ההולם הוא תלוי נסיבות כל מקרה ומקרה וכי בשים לב למדרג שנקבע בין היתר בבית המשפט העליון, יש לקבוע מתחם עונש הולם השווה למתחם שנקבע בבית המשפט המחוזי בעניינו **טאוויסיט**, בין 16 ל- 22 שנות מאסר בפועל.

אשר לגזירת הדין בתוך מתחם העונש ההולם, טען הסנגור כי מתסקיר שירות המבחן, ומחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה לתיק בית המשפט בתחילת ההליך, עולה כי הנאשם מתמודד עם תחלואה כפולה הכוללת שימוש בחומרים משני תודעה והתמודדות נפש. עוד נטען להשפעה שלילית של האב האלים על התפתחות הנאשם וכך גם השפעת מות האם, שהיתה האור בחייו של הנאשם, מספר חודשים לפני האירוע. לטענת הסנגור, גם עברו הפלילי של הנאשם ישן ברובו, ולמרות כל הנתונים האמורים, לרבות דלותו של הנאשם והעדר גורמי תמיכה משמעותיים, הוא הצליח בשנים האחרונות לנהל אורח חיים נורמטיבי, ואף שלא עבד בשל מצבו הרפואי, הוא גידל במקצת הזמן את ילדיו.

עוד ביקש הסנגור לתת משקל משמעותי להודאתו של הנאשם בהזדמנות הראשונה, ולטענתו אלמלא הודה הנאשם בחקירתו, לא היה ניתן להגיש כתב אישום.

הסנגור ביקש להתייחס בספקנות לאמור בתסקיר משפחת נפגע העבירה וטען כי לא יהיה זה נכון בנסיבות שלפנינו לפסוק פיצויים, לבטח בסכום שלו עתרה המאשימה.

דברי הנאשם

7. הנאשם פנה בדבריו ישירות לאחיותיו של המנוח שנכחו באולם. הוא אמר להן שלא זה מה שרצה שיקרה, והגם שברור לו שלא ימצאו מקום לסלוח לו, עדיין ביקש מחילה ושיאמינו לו שהוא מצטער. לדבריו, היה מוכן להתחלף והיה רוצה שהתוצאה תהיה הפוכה וכי בכל מקרה הלוואי שזה לא היה קורה.

דין

קביעת מתחם העונש ההולם

8. בגזירת הדין יש להבטיח קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

הערך המוגן שבבסיס עבירת הרצח הוא ערך קדושת החיים ושלמות הגוף, ערך המצוי בראש סולם הערכים החברתיים. בערך זה פגע הנאשם פגיעה חמורה מאוד ובאופן מלא כשקטל את חייו של המנוח, ונזכיר כי הפגיעה אינה רק בקורבן עצמו, היא פוגעת אנושות במשפחתו וסביבתו של הקורבן, פוצעת את נפשם מותרת חלל כבד בחייהם, ופוגעת בתחושת הבטחון של המשפחה וכלל הציבור.

האלימות הפושה בחברה, והשימוש בסכין כדרך ליישוב סכסוכים, מביאים לפגיעה הולכת ומתרחבת בגוף ובנפש, והם ממחישים את היקף הזלזול בחיי אדם והאדישות לפגיעה בהם. משכך, נדרשת תגובה עונשית הולמת שתביא לידי ביטוי במסגרת עקרון ההלימה, את עצמת הפגיעה בערך של חיי אדם, שלמות הגוף ובטחון הציבור.

הנאשם הורשע בעבירת הרצח הבסיסית לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין, ביסוד נפשי של אדישות, וצודק הסנגור כי על אף שחלפו רק שלוש שנים מאז הרפורמה בדיני ההמתה, במסגרת תיקון 137 לחוק העונשין [להלן: "הרפורמה"], כפי שיפורט להלן, השדה כבר מספיק חרוש ואף תלום.

בטרם הרפורמה עמד עונשו המרבי של הממית באדישות על 20 שנות מאסר [כעבירת "הריגה"]. במסגרת הרפורמה דורגו תוצאות המעשים בשים לב לעקרונות האשמה של המבצעים, כאשר ביחס להמתה ביסוד הנפשי של אדישות, קבע המחוקק כי במקום לראותה כהריגה, היא תיחשב כרצח, וקבע את עונשו של הרוצח באדישות לעונש של מאסר עולם שאינו קצוב או עונש מרבי של 30 שנות מאסר [סעיפים 300(א) ו-311 לחוק העונשין], עונש זה לזה שנקבע לרצח בכוונה.

השינוי שנעשה במסגרת הרפורמה מאפשר לבית המשפט, בנסיבות שאינן נסיבות מחמירות, שלא לגזור עונש מאסר עולם על רוצח, אלא לגזור עונש קצוב עד 30 שנות מאסר. בכך הותיר המחוקק לבתי המשפט להשית ענישה הולמת ומתאימה בכל מקרה ונסיבותיו, תוך דירוג חומרת מעשי הרצח השונים, על אף שכל מעשה רצח הוא מזעזע וחמור עד מאוד [ראו גם: ע"פ 1077/22 קאדר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (1.6.2022)]. ביחס ליסוד נפשי של אדישות נפסק כי הוא מבטא זלזול מובהק והתנכרות חמורה לערך של חיי אדם, וכי "הכללת היסוד הנפשי של 'אדישות' בגדר עבירת הרצח מהווה את אחד החידושים החשובים... [ה]נושא עמו קביעה נורמטיבית ברורה באשר לחומרה שביסוד נפשי זה וממחיש את קרבתו הגדולה ליחס החפצי של הכוונה. אין להקל ראש בחידוש זה ובתפיסה הערכית שהוא מבשר באשר לקדושת ערך חיי האדם. על בתי המשפט הגוזרים את דינם של הממיתים באדישות לשקף את השינוי שבתיקון, ולצקת לתוכו תוכן באמצעות רמת ענישה הולמת וגבוהה באופן משמעותי מרמת הענישה שהיתה נוהגת בטרם התיקון, ביחס לעבירת ההריגה" [ע"פ 1464/21 קפוסטין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.9.2022); להלן: "עניין קפוסטין"]

לא בכדי כרך המחוקק את עבירת הרצח ביסוד נפשי של אדישות, ביחד עם ההמתה הכוללת יסוד חפצי של כוונה. זוהי החמרה מובנית בעונשו של הממית באדישות, שבה ביטא המחוקק את חשיבות ערך חיי האדם ואת החומרה המיוחדת הגלומה בקיפוח חיי אדם. האדישות, כשוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאה [סעיף 20(א)(2) לחוק העונשין], משקפת, לצד המודעות לאפשרות שהתוצאה תיגרם, יחס של היעדר אכפתיות לפגיעה בערך המוגן של קדושת החיים ואפילו היעדר עדיפות שהתוצאה לא תתרחש, על פני התרחשותה; הבחירה במעשה, אגב או למרות הפגיעה בערך המוגן, היא המקנה לאדיש את האשמה במעשיו ואת הקרבה שטבע המחוקק בין אדישות זו, לכוונה שהתוצאה תתרחש.

משכך נפסק כי "בעיני המחוקק המתה הנעשית ביסוד נפשי של אדישות משקפת יחס שלילי וזלזול ניכר כלפי חיי אדם... וכי הרפורמה בעבירות ההמתה מבטאת החמרה - מהותית, ערכית ועונשית בענישה במקרה של רצח באדישות" [ע"פ 5806/22 מדינת ישראל נ' גריפאת [פורסם בנבו] (20.11.2022)].

וראו לאחרונה בע"פ 2079/22 חוג'יראת:

"מה ראה המחוקק להחמיר במידה כה ניכרת - הן נורמטיבית הן עונשית - ביחס לממית האדיש? על פני הדברים, ישנו פער איכותי בין הממית האדיש אשר במישור ההכרתי מודע לאפשרות גרימת התוצאה אך במישור החפצי לא אכפת לו אם הערך החברתי ייפגע אם לאו לבין הממית המתכוון החפץ בהתגשמות התוצאה. ללמדך, כי כריכתן של עבירת ההמתה באדישות יחד עם עבירת ההמתה בכוונה אינה דבר של מה בכך. קביעת המחוקק משקפת אפוא שינוי עמוק שביקש לחולל ביחס להמתה באדישות... בפסקי הדין אשר ניתנו בבית משפט זה, הוסכם פה אחד, פעם אחר פעם, על כלל שופטי ההרכבים השונים, כי הרפורמה בעבירות ההמתה מכתובה החמרה ערכית-נורמטיבית ועונשית ביחס למעשי המתה באדישות."

על אף ההחמרה הניכרת, העקרונית והמודעת, של המחוקק, יש כאמור לצקת תוכן גם לענישה בעבירת הרצח הבסיסית, ולבחון כל מקרה ומקרה ביחס לנסיבותיו ולמידת האשם הקונקרטי של הנאשם. עם זאת, יש לתת משקל לעונש המרבי הקבוע לצד העבירה, שהוא עונש של מאסר עולם, כמשקף את ראייתו של המחוקק ביחס לעצמת הפגיעה בערך המוגן וחומריתה העקרונית של העבירה, כאשר עונש זה מהווה נקודת מוצא עקרונית בקביעת מתחם העונש ההולם [השוו: ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון [פורסם בנבו] פסקה 8 (14.2.2021)]. רמת הענישה המרבית תהא אם כן במקרים החמורים ביותר, אף אם המעשה בוצע ביסוד נפשי של אדישות, כשיוער שיתכנו מצבים של רצח באדישות בנסיבות מחמירות ועונש מאסר עולם חובה [ראו סעיף 301א לחוק העונשין]. ראו לעניין זה ע"פ 3187/21 אלקאדי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (21.8.2022) [להלן: "עניין אלקאדי"] שם נפסק לעניין עבירת הרצח הבסיסית כי:

"העונש המרבי הקבוע בצדה של עבירה מהווה מסגרת עבור גזירת עונשו של נאשם, באופן ששיקול דעתו של בית המשפט במלאכת גזירת העונש נע בנבולות העונש שהתווה המחוקק בכל עבירה לגופה. משכך, משעה שבמצוות המחוקק תוקן ושונה החוק - אלו הן אמות המידה לאורם בית המשפט יפעל."

בשים לב לעקרונית אלו, נבחן את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ואת מידת האשם הקונקרטי של הנאשם שלפנינו.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת האשם

9. כאמור, מפגש שהחל כמפגש חברי בשעות הערב, התפתח, על רקע הגעת חברו של הנאשם למקום, לעימות מילולי ודחיפות של המנוח את הנאשם, מה שהוביל את הנאשם ללכת לקרוואן שלו. הנאשם אמנם הצטייד בסכין מטבח לא קטנה [שאורך הלהב שלה 20 ס"מ], אך יצא מהקרוואן רק לאחר שהמנוח קרא לו ואז הגיע למתחם מגורי המנוח עם הסכין גלויה בידו, ולאחר חלופת דברים נפרדו והנאשם חזר לקרוואן שלו. אז נעל נעליים, התקשר לגרושתו ואמר

לה: **"יש לי פה בעיה, או שהוא הורג אותי או שאני אותו"**, כשהוא מתכוון בדבריו למנוח והסכין עודנה בידו. לאחר מכן הגיע המנוח לקרבת הקרוואן של הנאשם, שעדיין אחז בסכין, קרא לו לבוא עם הסכין ואמר לו שישבור לו את הראש ואף נצמד עם ראשו לראשו של הנאשם כשידיו מאחורי גופו. בתגובה לכך דקר הנאשם את המנוח דקירה אחת קטלנית בצד שמאל של חזהו. הנאשם ראה את המנוח מחרחר ורץ לאוהל של חברו ואמר לו להזמין אמבולנס מאחר שהמנוח נדקר דקירה קטלנית, ומיד רץ והשליך את הסכין לים.

דקירת המנוח לא היתה מתוכננת מראש, והנאשם, שפעל לבדו, לא התכוון להמית את המנוח. המנוח הוא שדחף תחילה את הנאשם שהגיע להפריד בין המנוח לחברו. הנאשם מצדו כעס על המנוח שאינו מכבד את חברו. עם זאת, בשלב זה של העימות לא סיכן אף אחד. רק לאחר שהסתיים העימות הראשוני הקצר, הצטייד הנאשם בסכין מטבח, החזיק בו ויצא מביתו עם הסכין רק כאשר קרא לו שוב המנוח למתחם שלו. זוהי אותה סכין המופיעה במערכה הראשונה וייעשה בה שימוש לרעה במערכה השלישית. השרירותיות שבהצטיידות בסכין במצב שכזה, אגב עימות מילולי, וכאמצעי ליישוב סכסוכים, מלמדת כבר בשלב זה על אדישות לסכנות הנובעות משימוש בסכין והיא מבטאת, כבר בשלב זה, יחס של זילות לערך חיי אדם בעיניו של הנאשם.

אמנם, המנוח התעמת עם הנאשם כשהוא מודע לכך שהנאשם מחזיק סכין ואף הגיע ביוזמתו לקרוואן של הנאשם וקרא לו לבוא עם הסכין תוך אמירה שישבור לו את הראש, ונצמד עם ראשו לראשו של הנאשם; ואולם, כאמור **הנאשם היה צריך ובפועל אכן צפה את האפשרות כי שימוש בסכין מצדו כלפי המנוח יביא למותו**. למרות זאת הנאשם הצטייד תחילה בסכין והגיע עמה למתחם של המנוח, לאחר העימות הראשון, והיה נכון להמשיך להתעמת עם המנוח.

הנזק שנגרם נמצא במדרג הגבוה ביותר של הנזקים האפשריים - באחת קופחו חייו של המנוח, שהיה בן 38 במותו וטרם הקים משפחה, זאת על רקע של עימות מילולי סתמי שהחל כשעה קודם לכן. אבדנו של המנוח הותיר חלל במשפחתו, המתקשה לעכל את הדברים עד היום וחוששת לקריסה ולהתפרקות המשפחה, כפי שעולה מתסקיר משפחת המנוח.

העובדה כי המעשה בוצע בשטח ציבורי, באזור המשמש מתחם מגורים לציבור, כשהנאשם הולך בו מצוייד בסכין מטבח תוך מודעות לעימות צפוי עם המנוח, מבטאת זלזול הנאשם בערך חיי אדם והיא מלמדת גם על העדר מורא מהחוק ונכונות לסכן את הציבור בשטח הציבורי.

הסכין, ככלי התקיפה אף הוא בעל משמעות לענייננו, כיוון שהוא מלמד עוד טרם המעשה על הפוטנציאל הטמון בו, וכתוצאה מכך על עצמת האדישות של האוחז בסכין ועושה בו שימוש, ונפסק כי **"ההצטיידות בסכנים, בין להגנה עצמית, בין לתכלית אחרת, מהווה 'מכפיל כוח' שיוצר פוטנציאל לנזק משמעותי עצום ורב. אכן, 'סכין הנישאת על גוף במערכה הראשונה סופה שהיא נשלפת וננעצת בגופו של הזולת במערכה השניה'... יש להרתיע מפני תופעה זו על דרך של ענישה מחמירה; והדברים נכונים ביתר שאת מקום שבו הסיכון הקטלני התממש במלוא חומרותו, כבנדון דידן.**" [ע"פ 7682/18 עלקם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.4.2019)]

הנאשם היה מודע היטב למעשיו ועולה מכתב האישום כי **אף היה בשליטה**, וכאמור אף אמר לגרושתו בשלב שבו נעל את נעליו, באחזו את הסכין ובכוונתו למנוח, כי **"יש לי פה בעיה, או שהוא הורג אותי או שאני אותו"**. אמירה זו, שאין לשלול שנאמרה מתוך חשש, היתה כנבואה לפוטנציאל עימות קטלני.

למרות הגעתו של המנוח לקרוואן של הנאשם להתעמת עמו, הנאשם לא היה בסכנה ולא נגרעה שליטתו העצמית ובכל

מקרה היו לו הזדמנויות רבות להימנע מהעימות או לפחות להמנע מהצטיידות בכלי הקטלני. אדרבא, הצטיידות הנאשם בסכין, מודעותו לאפשרות של תוצאה קטלנית בעימות עם המנוח ויציאתו מביתו, נעשו בשוויון נפש למותו האפשרי ואף הצפוי של המנוח.

איננו מקבלים את טענת הסנגור כי בענייננו מתקיימת קרבה לסייג לאחריות הפלילית של הגנה עצמית או קיומו של קנטור. לאחר הרפורמה, הקנטור אינו מהווה עוד יסוד בעבירת הרצח, אלא ניתן לבחון בשני אופנים: האחד, כנסיבה במסגרת עבירת המתה בנסיבות של אחריות מופחתת, לרבות רצח באדישות [לפי סעיף 300ב(1)(א) לחוק העונשין], כשנדרש בין היתר קושי במידה ניכרת לשליטה עצמית [ראו ע"פ 1130/19 שוא נ' מדינת ישראל] (פורסם בנבו) [פסקה 27 (27.12.2020)]. והשני - כטענה המפחיתה את האשם המוסרי במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה המלמדות על יכולת נמוכה של העושה להימנע ממעשהו, בשל התגרות של נפגע העבירה [סעיף 40ט(א)(7) לחוק העונשין]. במקרה שלפנינו, לא טען הסנגור, והצדדים לא הסכימו, כי המעשה בוצע בנסיבות של אחריות מופחתת.

לטעמנו, העובדות המוסכמות בכתב האישום אינן מספיקות לשם הוכחת קרבה לסייג של הגנה עצמית. לנאשם היתה אפשרות שלא להכנס לעימות עם הסכין ובכל זאת הוא בחר להישאר עם הסכין ולצאת מחוץ לקרוואן, לאחר שהביע את נכונותו להתעמת "עד מוות". כך גם לא ניתן לקבל את טענת ההגנה שלפיה יכולתו של הנאשם להימנע ממעשהו היתה נמוכה בשל התגרות המנוח בו, שהרי טענת הגנה זו לא הוכחה כנדרש לכך [השוו: ע"פ 2083/22 יין נ' מדינת ישראל] (פורסם בנבו) [5.2.2023].

לא מצאנו גם שיש בעובדה כי המנוח והנאשם שתו אלכוהול לפני האירוע, כנסיבה לקולה. לא רק שלא צויין כי בעת המעשה היה הנאשם תחת השפעת אלכוהול באופן ששליטתו בעצמו נפגעה, הנאשם צרך את האלכוהול על דעתו ומרצונו החופשי, כשהוא אף מודע למצבו כסובל מתחלואה כפולה [השוו: ע"פ 799/19 צ'קול נ' מדינת ישראל] (פורסם בנבו) [18.7.2019]; וכן ראו עניין קפוטסין].

10. מבחינת מידת האשם, הרי שזו מבטאת את יחסו של העושה לתוצאה האפשרית של מעשהו, וכן את יחסו לעכבות הפנימיות והחיצוניות ולערך המוגן שבבסיס העבירה. בהקשר לעבירת הרצח באדישות, יש לבחון עצמתה של האדישות, עד כמה גילם הנאשם במעשיו עמדה שלילית כלפי ערך חיי האדם ועד כמה שמע לקולו הפנימי או לקול חיצוני שלא לבצע את המעשה. וראו לעניין זה ע"פ 5806/22 מדינת ישראל נ' גריפאת] (פורסם בנבו) [20.11.2022], שם נקבע ביחס למידת האשם בעבירת הרצח באדישות, כי:

"היחס השלילי והמזלזל של האדיש כלפי ערך חיי אדם - והאשמה הנודעת למעשיו בגין יחס זה, קרובים יותר למתכוון המיחל להגשמת התוצאה ופועל להוצאה לפועל, מאשר לקל הדעת המקווה שזו לא תתרחש" [הדגשה שלנו - א.ב.ג.]

אשר לנסיבות המעשה, כאמור, הנאשם גם לא פעל למנוע את הסלמת העימות הראשוני עם המנוח, אלא אף הצטייד בסכין וחזר למצב של עימות מזוין אפשרי עם המנוח, כשהוא מודע לאפשרות הקטלנית שבדקירת המנוח. עם זאת, לטעמנו אין בעובדות המוסכמות כדי לשלול את **תחושותיו** של הנאשם לסכנה מצד המנוח ויש לתת **גם לכך** משקל, בבחינה של מידת האשם.

קעולה מהעובדות המוסכמות, לאחר העימות המילולי הראשון אמנם הלך הנאשם לדירתו והצטייד בסכין אך לא יצא מביתו עד שהמנוח קרא לו. רק לאחר שהמנוח קרא לו וביקש ממנו שיגיע אליו למתחם הוא חזר למתחם המנוח

כשהסכין גלויה בידו, וכך גם הלך עם המנוח אל מאחורי האוטובוס לבקשת המנוח לבוא עימו עם הסכין. למרות כל זאת, ועל אף שהמנוח נצמד עם גופו לנאשם, כאשר ראשו מכוון לראשו של הנאשם בתנועה של נגיחה, ואמר לו, פעמיים, "מה אתה רוצה שאני אשבור לך את הראש" או מילים דומות לכך, השיב לו הנאשם שאינו מעוניין לריב עמו וחזר לקרוואן שלו. רק אז התקשר הנאשם אל גרושתו ואמר לה את הביטוי "יש לי פה בעיה, או שהוא הורג אותי או שאני אותו". ושוב - גם בשלב זה הנאשם לא יצא לעימות אלא רק נעמד בחזית הקרוואן, עד שהמנוח הגיע למקום שוב ואמר לנאשם "בוא עם הסכין שלך אני שובר לך את הראש" או מילים דומות לכך, נצמד עם ראשו לראשו של הנאשם כשידיו מאחורי גופו.

כאמור, גם ב"כ המאשימה ציין בטיעונו כי המנוח פעל במידה מסויימת של אלימות כלפי הנאשם.

יודגש: אין בהתנהלותו של המנוח כדי להצדיק את מעשהו של הנאשם ואת גדיעת חייו של המנוח באופן כה טראגי, ואין להטיל על המנוח את האחריות למותו. הנאשם הוא שיישא בצדק ולעד 'אות קין' של רוצח, שהרי גם אם רק היה אדיש למותו של המנוח "יסוד נפשי זה מבטא זלזול מובהק והתנכרות קשה וחמורה לערך של חיי אדם, שבעטיים מעשה ההמתה הוא מעשה חמור מובהק" [דברי ההסבר להצעת החוק, עמ' 169].

ואולם, בהקשר של מידת האשם, הנובעת בין היתר מרף האדישות לערך חייו של המנוח, הגם שאפשר לפרש את דבריו של הנאשם לגרושתו כביטוי לכך שהוא "שש לקרב" ועל כן גם הצטייד מראש בסכין, לא ניתן לשלול כי התנהלותו של הנאשם היתה גם ביטוי לתחושותיו שלו באותו ערב בשים לב להתנהלותו של המנוח וכי למעשה קרא לעזרה או היה צריך תמיכה נפשית; ולא ניתן לשלול כי הנאשם חשש מהעימות וכי אמנם נערך לו והיה ער לאפשרות של תוצאה קטלנית בעימות שכזה, אך לא בהכרח רצה את העימות עצמו. הנאשם דקר דקירה אחת ומיד כשראה את תוצאתה הפסיק. הוא אמנם לא העניק בעצמו עזרה למנוח, והיה עסוק דווקא בניסיון להיפטר מהסכין, אך הוא כן רץ מיד לשכנו ואמר לו להזעיק אמבולנס.

מדיניות הענישה הנוהגת

11. בבחינת מדיניות הענישה הנוהגת, קיימים לצערנו מספיק פסקי דין שהצטברו לאחר הרפורמה, וניתן לבחון את מדיניות הענישה באופן קונקרטי לעבירות של רצח באדישות, מבלי צורך להתייחס למדיניות הענישה בעבירות הריגה בעבר.

הצדדים הפנו אותנו למספר פסקי דין, כל אחד לפי נקודת מבטו, כשהסנגור מבקש ליצור מדרג ענישה בהתאם לחומרת המעשים ולדרג את הנאשם שלפנינו במדרג הנמוך. נציין כי לטעמנו אין מקום ללמוד ממקרים בהם במסגרת הסדרי טיעון הגבילה עצמה המדינה בטיעוניה לעונש, שהרי ענינם של הסדרי טיעון הוא בין היתר בשל קשיים ראייתיים, והם לא בהכרח משקפים את מדיניות הענישה ההולמת או את מתחם העונש ההולם.

בע"פ 2079/22 חוג'יראת נדון עניינו של המערער 1 שהורשע בעבירה של רצח באדישות של בן דודו. המערער 2 באותו מקרה הורשע בסיוע לעבירה זו. באותו אירוע, ועל רקע סכסוך קודם של מה בכך, הצטיידו המערערים בנשק מאולתר ותרו אחר נפגעי העבירה וכשראו אותם ברכב בשולי הדרך ירה לעברם המערער בכוונה להטיל בהם מום או נכות או לגרום להם חבלה חמורה, כשהוא שווה נפש לאפשרות גרימת מותם. אחד הכדורים חדר את דלת הרכב ופגע במנוח וגרם למותו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם ביחס למערער 1 הנע בין 18 ל-25 שנות מאסר בפועל

וגזר את עונשו ל- 18 שנות מאסר. המדינה ערערה על קולת העונש ואילו המערערים ערערו על חומרתו. בית המשפט העליון קבע כי זהו מקרה מהחמורים שבעבירת הרצח באדישות נוכח התכנון שקדם למעשים, ההצטיידות בנשק חם, המניע לנקמה, ההתמדה בתכנית העבריינית, נסיבות המלמדות על טיב אדישות השותפים לרצח המנוח ועל הזלזול המובהק וההתנכרות לערך של חיי אדם. על כן נקבע כי מתחם העונש שנקבע מקל ואינו הולם את חומרת המעשים, וכי העונש שנגזר על המערער 1 מקל ומצדיק התערבות ערכאת הערעור; ועונשו של המערער 1 הוחמר ל- 22 שנות מאסר בפועל. מקרה זה חמור משמעותית מהמקרה שלפנינו בהיבטי התכנון, ההצטיידות והביצוע, המלמדים על עצמה גבוהה של אדישות לערך חיי האדם.

בע"פ 2654/22 **מדינת ישראל נ' דיסלבסקי** [פורסם בנבו] (6.12.2022) [להלן: "**עניין דיסלבסקי**"] נדון עניינו של מערער שהורשע בעבירת רצח באדישות, לאחר שרצח דר רחוב שהיה נוהג ללון ולעשות את צרכיו במבואת הבניין בו התגורר המערער. בערב האירוע המערער שתייה חריפה אך לא היה במצב שכרות וראה את המנוח בתוך בנין המגורים, ולאחר שדרש ממנו לצאת מהבניין והמנוח יצא באיטיות כשהוא נתמך בקיר, הנאשם הלך בעקבותיו ובעט בו. המנוח נפל על הרצפה והמערער המשיך ובעט בו בעיטות רבות בפלג גופו העליון, תוך שהמנוח מנסה לגרור עצמו ממדרגה למדרגה לצאת מהבניין, והמערער המשיך, בעט ודחף את המנוח לרחוב, ושם המשיך והכה באגרופיו ועט במנוח בראשו, בערפו ובפניו כשהוא שרוע על המדרכה, ולבסוף דרך על ראשו של המנוח, ועלה לדירתו כשהוא מותיר את המנוח שרוע על המדרכה ברחוב ומת. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין 17 ל- 22 שנות מאסר בפועל וגזר את דינו של המערער לעונש של 18 שנות מאסר בפועל ועיצומים נלווים. בית המשפט העליון דחה את ערעור המערער על חומרת העונש וקיבל את ערעור המדינה על קולת העונש, תוך קביעה כי מתחם העונש שנקבע מקל עם המערער יתר על המידה וכי יש לקבוע מתחם עונש הולם שבין 20 ל- 24 שנות מאסר. לפיכך, החמיר בית המשפט העליון את עונשו של הנאשם ל- 22 שנות מאסר בפועל, תוך ציון כי ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין. נציין, כי זהו מקרה מיוחד שבו בית המשפט העליון קבע מתחם עונש הולם, תוך הבעה ערכית ביחס לחומרת המעשה ועצמת האדישות. המקרה שלפנינו כולל אמנם הצטיידות מוקדמת בסכין ומודעות לאפשרות של עימות קטלני, אולם בעוד שהנאשם שלפנינו פעל פעולה אלימה אחת, אדישותו של **דיסלבסקי** לחיי המנוח היתה גבוהה יותר משמעותית והתבטאה בתקיפת חלש ממנו, בהתמשכות האירוע ובהמשך בעיטותיו במנוח במקום לחדול, תוך הותרתו שרוע על המדרכה ללא הענקת עזרה. משכך, לטעמנו, המקרה של דיסלבסקי חמור מזה שלפנינו.

בע"פ 1464/21 **קפוסטין נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (11.9.2022), שצוטט לעיל, נדון עניינו של מערער שהורשע בעבירה של רצח באדישות של אמו, לאחר שבמשך כשלוש שעות הכה בה נמרצות באמצעות חפצים שונים בביתו ובחצרו וגרם לה חבלות קשות וחמורות שהביאו למותה. בית המשפט המחוזי קבע עוד כי לאחר המעשים האלימים, המערער התיז מים על אמו והזעיק כוחות משטרה וכי המערער היה בקרבה מסויימת לסייג השכרות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין 15 ל- 22 שנים וגזר את דינו של המערער לעונש של 18 שנות מאסר בפועל ועיצומים נלווים. ערעור שהוגש על ידי המערער כלפי הכרעת הדין וחומרת העונש נדחה ואילו ערעור המדינה על קולת העונש התקבל, תוך דחיית הטענה לקרבה לסייג השכרות, ותוך קביעה כי היותה של הקורבן אמו של המערער הינה נסיבה לחומרה וכך גם האופי האכזרי של האלימות כלפיה. בית המשפט העליון החמיר את עונשו של המערער ל- 22 שנות מאסר בפועל תוך ציון שכערכאת ערעור אינו ממצה את העונש וכי היה מקום לגזור עונש חמור יותר. מקרה זה מגלם אלימות ואכזריות רבים יותר וממושכים יותר כלפי הקורבן, מאשר עניינו, כאשר החבלות הקשות ביותר שנגרמו למנוחה מעידות על עצמת האלימות ועל רמת האדישות של המערער.

בע"פ 4137/22 **טאוויסיט נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (2.7.2023) נדון עניינו של מערער שהורשע במסגרת

הסדר טיעון בעבירה של רצח באדישות. נסיבות המקרה היו שהמנוח והמערער, שניהם עובדים זרים מתאילנד, ישבו עם אחר ושתו שתייה חריפה. בשלב מסוים התפתח ויכוח בין המנוח למערער במהלכו השליכו השניים בקבוקים וכסאות פלסטיק אחד על השני ודחפו אחד את השני בחזה, ולאחר שהאחר הפריד ביניהם המערער הלך לחדרו. לאחר שיח ודין ודברים נוספים בין המערער למנוח כשהאחר ניסה להרגיע את הרוחות ביניהם מספר פעמים, המערער ניגש לארון בחדרו, נטל סכין, פתח את דלת החדר ודקר את המנוח דקירה אחת בבית החזה, הוציא את הסכין ושב לחדרו שם הטמין את הסכין בתוך כפלי שק אורז שהיה בחדרו. לאחר ניסיונות החייאה נקבע מותו של המנוח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין 16 ל-22 שנים וגזר את דינו של המערער לעונש של 17 שנות מאסר. ערעור שהוגש על חומרת העונש נדחה, תוך הבעת עמדה כי העונש שנגזר על המערער הוא על הצד המקל, הגם שהמקרה אינו באותה רמת חומרה כעניין **קפוסטין** או **דישלבסקי** הנ"ל. יצוין כי המדינה לא ערערה על קולת העונש. מקרה זה דומה יחסית במאפייני עצמת האדישות למקרה שלפנינו אף כי אצלנו הנאשם ביקש משכנו להזעיק עזרה בשונה **מטאוויסיט** שלא עשה דבר כדי לסייע למנוח.

בע"פ 3187/21 **אלקאדי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (21.8.2022), אליו הפנה הסנגור, נדון עניינו של מערער שהורשע בעבירה של רצח בכוונה ובעבירות של פציעה בנסיבות מחמירות ונהיגה בזמן פסילה. נסיבות המקרה היו שלאחר קטטה שבה הוכה המערער, הוא נכנס לרכב מונע כשהוא פסול לנהיגה והחל לנסוע לעבר צומת בה התרחשה הקטטה והתקהלו בה עשרות אנשים, תוך שצפה אפשרות שיגרום למותו של אדם. הוא אכן פגע ברכבו בדודתו וגרם לפציעתה, והמשיך בנסיעה לעבר המנוח עד שפגע גם בו עם הרכב וגרם למותו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שבין 18 ל-26 שנות מאסר בפועל, וגזר את דינו של הנאשם ל-20 שנות מאסר בפועל. ערעור המערער נדחה תוך קביעה כי העונש מקל עמו במידת מה. מקרה זה חמור מהמקרה שלפנינו נוכח המעשה עצמו אשר בוצע בנחישות מצדו של **אלקאדי**, ותוך כוונה להמית.

בע"פ 5806/22 **מדינת ישראל נ' גריפאת** [פורסם בנבו] (20.11.2022), אליו הפנה הסנגור, נדון עניינו של משיב שהורשע ברצח באדישות. נסיבות המקרה היו שעל רקע כעסו של המשיב על פציעת אחיו בקטטה, הוא הגיע למקום האירוע, נטל קרש מסיבי והכה את המנוח בראשו מאחור, לעיני משפחתו, כאשר למנוח עצמו לא היה חלק באירוע הקטטה. המנוח נפל ארצה והמשיב עזב את המקום. הצדדים הגיעו להסדר טיעון ולפיו הנאשם יודה בעבירה של רצח באדישות, המאשימה תטען למתחם עונש הולם שבין 14 ל-19 שנות מאסר ותעתור לגזור את דינו של המשיב באמצעו, ואילו ההגנה תהיה חופשית בטיעוניה. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין 9 ל-15 שנות מאסר בפועל, וגזר את דינו של הנאשם לעונש של 10 שנות מאסר בפועל ועיצומים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש והחמיר את עונשו של המשיב ל-14 שנות מאסר בפועל, תוך ציון כי ערכאת הערעור אינה ממצה את העונש. לטעמנו, מקרה זה אינו משקף את מדיניות הענישה ההולמת לעניינו, הן בשל השוני בחומרת האירוע, החפץ והאופן שנעשה בו שימוש, והן בשל היותו מבוסס על הסדר טיעון שטעמיו עמו, לרבות קיומה של סולחה בין הצדדים.

בתפ"ח (ב"ש) 44105-09-19 **מדינת ישראל נ' סמורז'בסקי** (19.12.2022) אליו הפנה הסנגור, נדון עניינו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירה של רצח באדישות, וזאת על רקע ויכוח שהתפתח בינו למנוח בשל רצונו של המנוח כי הנאשם יספק לו "נייס גאי" באמצע הלילה. מתואר כי המנוח הגיע לקרוואן בו התגורר הנאשם באמצע הלילה, דפק בדלת ודרש ממנו כי יספק לו את אותו החומר אולם הנאשם דרש ממנו כי יעזוב את המקום. המנוח סירב לעזוב את המקום והמשיך לדפוק בחוזקה על דלתו של הנאשם, וכאשר הנאשם איים עליו כי יכה אותו בראשו באמצעות חפץ חד, ענה לו המנוח "לך על זה". בשלב מסוים הנאשם נטל מוט ברזל שהיה בקרוואן והכה באמצעותו את המנוח באזור הכתף, המנוח התקרב לעבר הנאשם ושוב הנאשם הכה בו בעוצמה כשהוא מטיח בו "אמרתי לך לא לבוא אלי

יותר מה לא הבנת?". במהלך האירוע הנאשם נכנס לקרוואן שלו מספר פעמים, יצא והמשיך להכות את המנוח, ולבסוף נמצא המנוח על ידי שכנים מתבוסס בדמו ליד הקרוואן של הנאשם, והוא מת בבית החולים כתוצאה מהמכות שהכה אותו הנאשם. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין 18 ל- 22 שנות מאסר בפועל, והנאשם נדון לעונש של 20 שנות מאסר בפועל. נציין כי ערעור הנאשם על גזר הדין תלוי ועומד [ע"פ 881/23]. חומרת מעשה זה דומה יחסית למקרה שלפנינו נוכח תגובת הרוצח להגעת הקורבן ופניותיו אליו. בהיבטים מסויימים - הכוללים הכאה חוזרת ונשנית של המנוח ואף לאחר נפילת המנוח - מעשהו של **סמורז'בסקי** מצביע על אדישות גבוהה יותר לחייו של המנוח; ומנגד השימוש של הנאשם שלפנינו בסכין, ומיקום הדקירה, מגבירים את אפשרות התרחשות התוצאה הקטלנית.

בתפ"ח (ב"ש) 58841-11-19 **מדינת ישראל נ' אשטה** [פורסם בנבו] (6.12.2022), אליו הפנה הסנגור, נדון עניינו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירה של רצח באדישות. הרקע לאירוע הינו סכסוך מקדים בין הנאשם למנוח. לאחר מפגש ראשוני הגיע הנאשם אל המנוח מצוייד בסכין וקרא למנוח בטון מאיים. המנוח בתגובה שבר בקבוק ואחז בשבר הבקבוק בידו. הנאשם הניף לעבר המנוח את הסכין ודרש ממנו להוריד את שבר הבקבוק מידי, ולאחר שהמנוח עשה כן, הוריד הנאשם את ידו, השניים הלכו יחד ולאחר ויכוח נוסף ביניהם, הניף הנאשם את הסכין ודקר את המנוח בצווארו. לאחר שהמנוח החל לחרחר ולדמם, נמלט הנאשם מהמקום. הנאשם איבד הכרתו ולאחר מכן מת בבית החולים. בשים לב בין היתר לכך שהסכין הובאה מראש על ידי הנאשם רק כדי לאיים על המנוח ולא כדי להפוך לכלי רצח והשימוש בה נעשה כדי לחבול בקורבן אגב האירוע, ראה בית המשפט המחוזי לקבוע כי הנסיבות חמורות מאלו שבעניין **גריפאת**, וקבע מתחם עונש הולם בין 17 ל- 23 שנות מאסר בפועל, ולאחר מכן גזר את דינו של הנאשם לעונש של 22 שנות מאסר בפועל לצד עיצומים נלווים. ערעור הנאשם על גזר הדין תלוי ועומד [ע"פ 320/23]. לטעמנו, המקרה שלפנינו דומה יחסית בחומרתו, אם כי בעניינו של **אשטה** נקבע כי מודעותו לאפשרות גרימת התוצאה היתה נמוכה יותר מכפי עניינו.

12. הסנגור ביקש להסתמך על קביעת בית המשפט בע"פ 4137/22 בעניין **טאוויסיט** שבו אמנם לא קבע בית המשפט העליון מתחם עונש הולם אולם ציין כי הוא פחות חמור מהמקרים של **דישלבסקי וקפוסטין**. לטענת הסנגור, המקרה שלפנינו, בחומרתו, מצוי בין המקרה של **גריפאת** לזה של **טאוויסיט** ובכל מקרה לא יותר חמור מזה של **טאוויסיט**, ומכאן מתחייב כי המתחם בעניינו לא יגיע למתחם שנקבע בבית המשפט העליון בעניין **דישלבסקי** [בין 20 ל- 24 שנות מאסר - א.ב.ג.]. כך גם טען הסנגור כי עניינו של **סמורז'בסקי** חמור יותר מזה של **טאוויסיט** ומעניינו. באותו אופן טען הסנגור כי המקרה של **אלקאדי**, אשר הורשע בעבירה של רצח בכוונה, היה חמור יותר ובכל זאת לא התערב בית המשפט העליון במתחם עצמו שנקבע בין 18 ל- 26 שנות מאסר.

אכן, עקרונות הבניית שיקול הדעת בענישה, ואף מדיניות בית המשפט העליון היא שיש לדרג את חומרת מעשי הרצח השונים, על אף שכל מקרה הוא חמור בעצמו. ואולם, אין מדובר בפעולה מתמטית טכנית, כי אם התבוננות ערכית על חומרת המעשים לצד עיון בפסיקה הנוהגת וההולמת במקרים אחרים, כאשר מדיניות הענישה הנוהגת היא רק אחד השיקולים שבקביעת מתחם העונש ההולם. בהקשר הערכי, יש לחזור לדברים שנאמרו עוד קודם לרפורמה בע"פ 8134/10 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (25.11.2012, פסקה 13):

"לדאבוננו, בעשורים האחרונים, מוצא עצמו הציבור מול הסלמה מתמשכת במקרי האלימות הפוגעים בחברה. אחד ממלבי הבעירה של הסלמה זו הינו אדישות, המהווה קרקע פורה להסלמה שכזו... על קרקע אדישה זו, צומחים עשבי האלימות השוטים. מערכת אכיפת החוק אינה יכולה לעמוד מנגד. עליה לעקור את עשבי האלימות מן השורש. אין היא יכולה לתת ידה לאדישות, שסופה באלימות."

ונוסיף אנו כי **לא רק שאין לתת יד לאדישות שסופה באלימות, אלא מקל וחומר שאין לתת יד לאלימות מתוך אדישות לתוצאה.**

סקירת הפסיקה לעיל מלמדת כי מאז כניסת הרפורמה לתוקפה נוקט בית המשפט העליון במדיניות של החמרה הדרגתית בענישה בגין עבירה של רצח ביסוד נפשי של אדישות. הדברים בוטאו בפסה"ד בעניין **קפוסטין**, תוך הוראה לבתי המשפט **"לשקף את השינוי שבתיקון, ולצקת לתוכו תוכן באמצעות רמת ענישה הולמת וגבוהה באופן משמעותי מרמת הענישה שהיתה נוהגת בטרם התיקון, ביחס לעבירת ההריגה"** [עניין **קפוסטין**, פסקה 51]. בכך מיישם המשפט את מצוות המחוקק שביקש לבטא את החומרה הרבה שייחס למעשה ההמתה ביסוד נפשי של אדישות ולמידת האשם של מבצעו באמצעות תיוגו כ"רוצח" [ע"פ 2649/21 **סילברה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) (19.2.2023)]. ועדיין, נדרש בית המשפט לבחון כל מקרה לגופו, ולמרות הקושי שבדבר, ועל אף התוצאה של גדיעת חיי אדם, לאמוד את עצמתה של האדישות, ולתת לה ביטוי בקביעת העונש ההולם.

כך, בעניין **חוג'יראת** התייחס בית המשפט העליון למקרים של **קפוסטין**, **גריפאת ודישלבסקי**, וציין כי בעניינים **"העונש הוחמר באופן מדוד בהתחשב בתחילתה של יישום הרפורמה בעבירות ההמתה בכלל זה למסגרת העונשית הראויה וכן בהלכה שלפיה ערכאת הערעור אינה ממצה את מלוא חומרת הדין. מובן, כי אלמלא כן היה נגזר עונש חמור עוד יותר"** [הדגשה במקור - א.ב.ג.], תוך רמיזה כי בעניינו של **טאוויסיט** לא ערערה המדינה על העונש ועל כן החמרה לא עמדה על הפרק [חוג'יראת, פסקה 17]. ועוד נפסק בעניין **חוג'יראת**, בהקשר למדיניות ההחמרה בענישה, כי -

"זאת ועוד, בית משפט זה שב ומתריע השכם והערב על הצורך במיגור האלימות ברחובות ישראל בכלל, ובהקשר של פתרון סכסוכים בפרט. כך בעיקר בימים אלו רווי דמים, כאשר מדי יום ביומו נקטלים אנשים עד כי מתעורר חשש כי אין דין ואין דיין. על כן, נדרשת מדיניות ענישה מרתיעה והולמת המעניקה משקל של ממש לשיקולי הרתעת הרבים והיחיד במלאכת גזירת העונש"

בהקשר של עצמת האדישות, ובשים לב לנסיבות שפורטו לעיל, המקרה שלפנינו פחות בחומרתו מזה של **דישלבסקי**, שהוא המקרה היחיד עד לכתיבת שורות אלה, בו קבע בית המשפט העליון מתחם עונש הולם [שבין 20 ל- 24 שנות מאסר], כך שמתחם העונש ההולם אמור להיות נמוך מהמתחם שנקבע שם. לצד זאת, על מתחם העונש ההולם להביא בחשבון את עמדת המחוקק לגבי חומרתה של עבירת הרצח באדישות, ואת פסיקת בית המשפט העליון בדבר הצורך בהחמרת הענישה בעבירה זו.

נוכח כל האמור, בשים לב לפגיעה החמורה בערך המוגן, ולעצמתה של האדישות לערך חיי אדם, ותוך התבוננות בפסיקה שהצטברה מאז כניסת הרפורמה לתוקף, אנו קובעים כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם בענייננו **נע בין 18 ל- 23 שנות מאסר בפועל.**

גזירת הדין בתוך מתחם העונש ההולם

13. בתוך מתחם העונש ההולם יש לשקול את נסיבותיו האישיות של הנאשם, אם כי נפסק כי נסיבות אלו נבחנות למול עצמת הפגיעה בערכים המוגנים בעבירת הרצח, וכי לא בנקל ייגזר דינו של המורשע ברצח ברף התחתון של מתחם

העונש ההולם גם בעבירה של רצח באדישות; וכי למול הפגיעה בערך חיי האדם, נסיבותיו האישיות של נאשם בעבירת הרצח יהיו בעלות משקל מוגבל [עניין **חוג'יראת** לעיל, פסקה 20].

לנאשם רישום פלילי הכולל הרשעה משנת 2016 בעבירות כלפי שוטרים, החזקת סכין ואיומים, ביחס לאירוע משנת 2014, והוא נדון אז לעונש של מאסר על תנאי. נרשם כי הרשעה זו התיישנה רק לאחרונה, לאחר המקרה הנוכחי. רישום נוסף משנת 2009 עוסק באירוע משנת 2007 שעניינו בעבירות סמים, תגרה, תקיפת שוטר והעלבת עובד ציבור וכן החזקת סכין, והנאשם נדון אז לעונש מאסר של 6 חודשים בעבודות שירות. בשנת 2000 הורשע הנאשם בעבירה של חבלה כשהעבריין מזויין ונדון לעונש של 12 חודשי מאסר. עבירה זו התיישנה אך לא נמחקה מהרישום הפלילי. כך גם אירועים קודמים ישנים יותר של אלימות כלפי שוטרים ועובדי ציבור. רישום פלילי זה, מהווה בדיעבד "רמז מטרים" להתנהגות אלימה חמורה יותר כפי שאכן התרחש בענייננו, ואינו מאפשר לגזור את דינו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם.

לקולה, יש לזקוף לזכות הנאשם ראשית כל את נטילת האחריות על ידו. איננו יודעים האם הודאתו היתה דרמטית בהקשר הראייתי, כפי שטען הסנגור, אולם ב"כ המאשימה אישר כי שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות האכיפה היווה נדבך משמעותי במארג הראייתי שנאסף בחקירת המשטרה. מעבר לכך, עצם נטילת האחריות על ידי הנאשם כבר מתחילת הדרך, בוודאי משקפת את צערו על המקרה, ואת ההכרה בסבלה של משפחת המנוח, כפי שהדברים באו לידי ביטוי גם בדבריו אל המשפחה באולם בית המשפט.

עוד נביא בחשבון את נסיבותיו האישיות של הנאשם הכוללות התמודדות עם עבר אלים בתוך המשפחה, מחלות והתמודדויות נפשיות לא פשוטות כפי שאף עולה מחוות הדעת הפסיכיאטרית, הגם שלא אובחן כחולה במחלת נפש. עולה מתסקיר שירות המבחן כי על אף דלותו של הנאשם, והעדר גורמי תמיכה משמעותיים, הוא הצליח בשנים האחרונות לנהל אורח חיים נורמטיבי וגם כעת הוא מבקש לשקם את עצמו.

בשים לב לכל אלו, מצאנו לגזור את דינו של הנאשם בשליש התחתון של מתחם העונש ההולם.

פיצויים למשפחת המנוח

14. הפיצוי הוא חלק מגזירת הדין אולם אופיו הדומיננטי הוא אזרחי, ותכליתו בין היתר מתן סעד מידי ומהיר לנפגע העבירה, הכרה חברתית בסבלו של הנפגע והעלאת מעמדו וזכויותיו בהליך הפלילי. משכך, הפיצוי הפלילי לא נגזר מיכולתו הכלכלית של הנאשם [ראו: ע"פ 4283/22 **באחיס נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (1.12.2022); ע"פ 7186/19 **קטמור טובי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (8.1.2020); דנ"פ 5625/16 **קארין נ' בוקובזה** [פורסם בנבו] (13.9.2017)].

תמונת הנזק בענייננו מלאה, הן ביחס לנזק שנגרם למנוח והן השפעת המעשה על משפחת המנוח, אשר מתקשה, גם בחלוף למעלה משנה מאז האירוע, לעכל ולהכיל את משמעות אבדנו של המנוח שהיה משמעותי בחיי כל אחד מבני המשפחה בדרכו. ניכר כי המשפחה עדיין אינה מצליחה להתלכד ולהתמודד עם האובדן, ולא כל בני המשפחה מטפלים ברגשותיהם. בעניין זה יש לשקול את התרשמות עורכת התסקיר כי קיים חשש לקריסת והתפרקות של המשפחה וחלקיה.

הפיצוי העונשי בהקשר זה נועד לאפשר גם למשפחת הקורבן לטפל בעצמה, בוודאי כפיצוי ראשוני, וזאת מעבר להכרה בסבלה. הפיצוי המרבי שקבוע בסעיף 77 לחוק העונשין בהחלט ראוי ליישום בעבירות של רצח, גם באדישות. הוא אמנם לא ישיב את חייו של המנוח, אולם יהיה בו לא רק הכרה בסבלה של המשפחה אלא תרופה ראשונית לצורך שיקומה.

סוף דבר

15. אשר על כן, אנו גוזרים על הנאשם את העונשים הבאים:

(א) **19 שנות מאסר בפועל**, אשר יימנו ממועד מעצרו בהליך זה לפי רישומי שב"ס;

(ב) 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע, במשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר;

(ג) פיצוי בסך של 258,000 ₪, למשפחת המנוח, שיחולק בהתאם להודעת פמ"ד שתוגש תוך 14 ימים.

16. לא נחתום את פסק הדין בטרם נשתתף אף אנו בצערם הכבד של בני משפחת המנוח. לצערנו, פסק הדין לא ישיב את אובדנם הכבד. עם זאת, מקווים אנו כי תימצא ולו מעט נחמה בסיום ההליך והפניית המשאבים הנפשיים לריפוי המשפחה, ככל שניתן.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן והודע היום, ה' טבת תשפ"ד, 17 דצמבר 2023, במעמד הצדדים.

איתי ברסלר - גונן, שופט

דינה כהן, שופטת

גילת שלו, שופטת אב"ד